

Duša jednog svećenika

Djelovanje Rimokatoličke crkve imao sam prigodu promatrati na tri kontinenta. Sjedio sam s kardinalima u njihovim raskošnim vozilima kada su se u njima vozili kroz Damašćanska vrata Vatikana praćeni pozdravom postrojenih švicarskih gardista, putem koji je vodio do papinih privatnih posjeda. Bio sam prisutan tada kada je umro i bio sahranjen jedan od papa i kada je izabran i postavljen njegov nasljednik. Kada je kasniji papa Pio XI. primao kardinalsku kapu od tadašnjeg pape Benedikta XV. stajao sam kraj njega i držao grimiznocrveni skut jednog drugog netom postavljenog kardinala. Svoju svećeničku službu vršio sam u raskošnim europskim katedralama, kao i na nizozemskim farmama u udaljenoj južnoafričkoj stepi i u ruševnim crkvenim zgradama u unutrašnjosti Floride, koje su više bile nalik kolibama.

Na svijet sam došao 1895. godine u gradu Dublinu. Svojeg se djetinjstva sjećam nerado, jer je bilo zasjenjeno neprestanim osjećajem straha. Sve što je bilo povezano sa svećenicima – bila to ispovijed, nedjeljni odlazak na misu, propisi o postu, Nebo, pakao, čistilište, to jest smrt i osuda od strane srditoga Boga – bilo je povezano sa strahom.

Biblija je u školi, jednako kao i u crkvi i kod kuće, bila knjiga sa sedam pečata. Za kupnju najjeftinijeg rimokatoličkog izdanja nismo imali novac, a za to da uzmemo besplatnu Bibliju nekog protestantskog biblijskog društva nismo imali hrabrosti. Strah povezan sa svakim vidom rimokatoličke religije uvelike je doprinio tome da se odlučim postati svećenikom. Prijavio sam se i bio sam primljen u misijsko sjemenište nedaleko grada Limericka.

Sumnja

Tijekom godina studiranja u Rimu prvi put me počela obuzimati sumnja i nepovjerenje u pogledu papinskog izlaganja toga što znači biti kršćaninom. Tada sam, između ostalog, razmišljao o sljedećim pitanjima: Ako je jedino Rim središte prave vjere, zašto ta prava vjera nije bolje iskazana od strane stanovnika toga grada? Zašto u njemu ima toliko ateizma, to jest bezbožništva, nepristojnosti, bezakonja? Na ulicama se nama koji smo studirali za svećenike nije iskazivala ni osnovna uljudnost, nego su nam se čak i djeca izrugivala dobacujući nam iza leđa prostačke uvrede. I, osim toga, zašto je postojala tako hitna i silna potreba za irskim i drugim svećenicima, koji bi kao misijski nositelji papinske poruke trebali ići u Kinu, Indiju ili Afriku, dok su deseci tisuća domaćih svećenika lijeno tumarali vatikanskim područjima i u mnogobrojnim rimskim crkvama jedva nalazili dovoljno oltara kod kojih bi mogli voditi misu?

Pitao sam se i zašto taj golem broj od (u ono doba) tri stotine milijuna katolika u cijelom svijetu, što se s ponosom naglašavalo, u Rimu zastupa kardinalski zbor u kojemu su dvije trećine bile Talijani? U Italiji je bilo četrdeset milijuna katolika, od kojih je većina to bila samo „na papiru“. S druge strane, dvanaest milijuna katolika u Sjedinjenim Državama ne samo da je zaista dolazilo na misu, nego su to bili ljudi koji su donosili mnogo novca u blagajne Vatikana. Usprkos tome su među kardinalima bila samo trojica Amerikanaca, koji su bili prosječni ljudi, ali i odane sluge Rima, koji se nikada nisu usuđivali išta smatrati upitnim.

Promatrao sam rimske klerike kako spletkare ne bi li stekli naklonost onih koji imaju velik ugled u Vatikanu. Lakomo su gramzili za papinskim priznanjima i unapređenjima, a žestokih je razmirica bilo i među visokim crkvenim dostojanstvenicima. Svaki dan nailazio sam na tragove koji su podsjećali na prevratničke postupke lakomih, častoljubivih, borbenih papa i na njihovu opaku politiku. Na zidinama Anđeoske tvrđave, to jest nekadašnjeg Hadrijanovog mauzoleja, vidljivi su tragovi topovskih kugla koje je jedan papa s jedne druge vatikanske tvrđave ispaljivao na suparničkog papu koji se protivio njegovim izopćenjima.

Na posljertku je došao dan mojeg zaređenja. Ceremonija se uvelike odužila. Potpuno su me zbrkali nebrojeni obredi, mnogobrojne molitve i beskrajno pjevanje. Ruke su mi bile posvećene za vođenje mise i potom povijene u skupe lanene pivoje. Glava mi je pomazana uljem i jednako tako povijena lanenom tkaninom. Smio sam doirnuti zlatan kalež. Primio sam ovlasti za to da slušam ispovijedi i opraštam grijehe, pomazujem one koji su na samrti i sahranjujem mrtve. Prvi put dotad okusio sam vino iz misnoga kaleža, koje sam, prema rimokatoličkom vjerovanju, zajedno s drugim svećenicima, po izgovaranju riječi pretvorbe pretvorio u Kristovu krv. Zaređenje je u Bazilici Svetog Ivana Lateranskog vodio kardinal Basilio Pompilj.

Mehaničko ponavljanje molitava

Sve veselje koje sam taj dan htio doživjeti bilo je zasjenjeno time što je kasno te večeri jedan od onih koji su studirali sa mnom izgubio razum. Napetost do koje dovodi mehanička uvježbanost, brojna kratka ograničenja i nebrojeno ponavljanje molitava i obrazaca može čovjeka izbaciti iz duševne ravnoteže i izazvati religijski uvjetovan bolesno nervozan strah.

Nešto slično doživio sam kada sam bio svećenik na Floridi. Tijekom jednog posjeta dječjoj psihijatrijskoj bolnici nedaleko grada Gainesvillla, vodeći liječnik doveo mi je rimokatoličku djevojčicu od četrnaestak godina. Poremećaj od kojeg je patila bilo je to što je neprestano ponavljala „Zdravo Marijo“ i grčevito brojila koliko puta je to učinila. Umom joj je zavladala bolesna zamisao da tu molitvu mora svaki dan izreći stotinu puta, i kako bi bila sigurna da će to učiniti pravodobno, unaprijed bi je ponovila više od tisuću puta. Zacijelo joj je nekoć neki svećenik nakon ispovijedi kao pokoru odredio neka izmoli toliko „Zdravomarija“.

Nakon svojeg svećeničkog zaređenja tri sam godine radio u Južnoj Africi, ali sam potom zbog obavljanja jednog važnog posla u Vatikanu bio pozvan natrag u Rim. Kako je vrijeme prolazilo, obnovila se moja sumnja u pogledu nastanka papinstva. Sve više sam se pitao je li način na koji se u djelo provodi rimokatolička vjera ui-

stinu kršćanski. Imao sam vrlo osoban uvid u žaljenja vrijedan život moje braće svećenikâ. Usto sam sve više gubio nadu u to da pod vodstvom papâ uopće može doći do preobrazbe Rimokatoličke crkve. To me odvelo u dubok unutarnji nemir. Uskoro se u meni, na temelju mojih duhovnih, doktrinarnih, pravnih i osobnih promišljanja, na svoje sastavne dijelove rasprsnula sva vjera u to da je rimski papa od Boga postavljen za nadglednika kršćanstva. Našao sam se suočen s gorkim zaključkom, naime da ću, ako ne želim izgubiti vjeru u pravo kršćanstvo, morati u potpunosti prekinuti s papinskom crkvom.

Po završetku moje zadaće u Rimu bio sam premješten u Ameriku. Ta mi je zemlja bila potpuno strana pa sam odlučio okrenuti se sasvim običnim ljudima i biti uz njih zbog njihovih duhovnih potreba. Tako sam se nadao da ću izbjeći potpun prekid sa svojom crkvom.

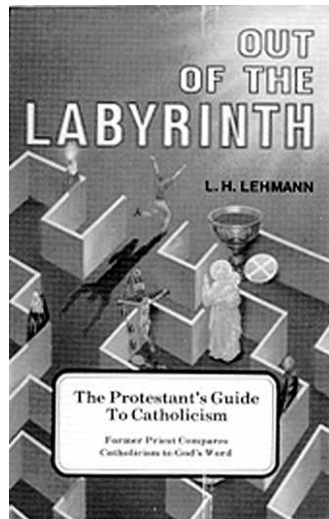
Pratnja osuđenika na smrt

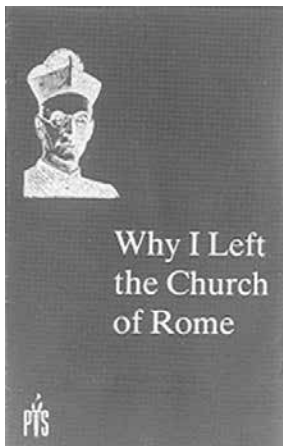
Osjećaj neuspjeha, koji sam bio doživio, lako se dade pojasniti pomoću sljedećeg primjera. Jednom sam se trebao pobrinuti za nekog mladića koji je bio osuđen na smaknuće na električnoj stolici. Državni zatvor u floridskom gradu Raifordu, u kojemu je mladić čekao na izvršenje osude, spadao je u područje moje župe u Gainesvillu. Taj čovjek je potjecao iz jedne države s istoka Amerike, bio je rođen i kršten kao rimokatolik te završio rimokatoličku školu. Bio je poučen svim rimokatoličkim običajima, koje je smatrao neophodnim za bogobojazan život. Osuđen je bio za sudioništvu u razbojničkom prepadu na jedan restoran, prigodom čega je ubijen vlasnik restorana. Učinio sam sve što je bilo u mojoj moći da tog mladića priprelim za njegov „posljednji obrok“. Poslužio sam mu sa svim obredima koje je Rimaska crkva propisala kako bi se putem njih u potrebite duše ulila božanska milost i snaga. Čak sam i kad je već ležao mrtav na električnoj stolici, nakon što je sudbonosan strujni udar obavio svoj posao, pomazao njegovo čelo uljem, kao što je to propisano u pogledu podjeljivanja sakramenta „posljednjeg pomazanja“. No bilo mi je jasno da duši tog jadnog mladića opterećenoj grijesima ne mogu udijeliti pravu utjehu.

Iako su moji posvećeni prsti vješto izveli sve obrede uključene u rimokatoličke sakramente, shvatio sam da sam tog jadnog momka ostavio na cjedilu u najtežem trenutku njegovog života. Možda je sve to bila moja greška, jer nisam imao ništa od prave vrijednosti što bih mu mogao dati, jer je sve izgledalo prazno i šuplje. K tome sam primio pohvalu katolika zato što sam s tim jadnim osuđenim mladićem postupio kao dobar svećenik.

Sve te obrede smislili su rimokatolički teolozi i uskladili ih sa svojim temeljnim naukom, po kojemu spasenje ovisi o radnjama koje izvede neki svećenik. Na temelju njihov nauka milost je moguće „uliti“ u nečiju dušu, i to putem osobitih predviđenih kanala – njihovih sedam sakramenata. Oni su, s njezine strane, kao dovodne cijevi povezane s velikim spremnikom milosti u Rimu, nad kojim isključivo pravo ima samo i jedino papa. Za cjelokupan sustav rimokatoličke teologije značajno je to da se ti tajanstveni obredi izvode putem nečeg materijalnog i time posreduje predodžba da stvarno djeluju u duhovnom području. Ishod toga što svećenik čini stvar je vjere, kako tog drevnog običaja, tako i same izvedbe. No snaga nebeskog kraljevstva je, ipak, nešto sasvim drugo. Apostol Pavao je istinsku snagu Evanđelja opisao ovim riječima: *Jer ne stidim se Kristova evanđelja: ta ono je snaga Božja za spasenje svakomu tko vjeruje; najprije Židovu pa Grku. Jer u njemu je otkrivena pravednost Božja od vjere k vjeri; kao što je pisano: "Pravednik će po vjeri živjeti"* (Rimljanima 1,16.17).

Mukotrpnim putem izlaska iz crkve mojeg djetinjstva i njezinog svećeništva morao sam ići sasvim sâm, bez ijednog čovjeka koji bi me vodio ili razumio. Jedini koji me je slijedio i vodio bio je Isus

Krist. Odlučno sam primio Njegovu ispruženu ruku i slijedio ga kamo god me vodio.

Nakon što sam se otrgnuo od Katoličke crkve, Gospodin Isus mi se prigodom čitanja Njegovih riječi otkrio kao moj osobni Spasitelj. Tako sam prepoznao mnoge zablude katolicizma. Sa svojem uzvišenog položaja koji sam imao kao svećenik morao sam pasti na koljena i priznati da sam i ja, jednako kao i svi drugi ljudi, grešnik koji treba spasenje putem Gospodina Isusa Krista.

Sada sam mnogim zahtjevima koje je papinstvo u svojoj drskosti proglasilo nužnim za spasenje suprotstavio utješan i jednostavan poziv Isusa Krista: *Dođite k meni svi koji ste izmučeni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe i učite od mene, jer ja sam krotak i ponizan u srcu, i naći ćete spokoj svojim dušama. Jer jaram je moj blag i breme je moje lako* (Matejevo evanđelje 11,28-30).

Leo Lehman je iz Rimokatoličke crkve izišao 1931. godine. Nakon svojeg obraćenja mnogo je godina radio u „Christ’s Mission“ (Kristovo poslanje) u New Yorku, i putem njegovog djelovanja mnogi su rimokatolički svećenici našli istinu i slobodu u Isusu Kristu. Časopis te misije zvao se „The Converted Catholic“ (Obraćeni katolik) i Leo Lehman je uvelike utjecao na njegov sadržaj.